

Protocol (hoog)/meerbegaafdheid

versie september 2021

Inleiding

Ieder kind heeft recht op passend onderwijs. We vinden dat elk kind recht heeft om optimaal gebruik te kunnen maken van de onderwijsvoorzieningen en de ondersteuning die daarbij hoort. We werken handelingsgericht en stemmen ons onderwijs zoveel mogelijk af op de onderwijsbehoeften van het kind.

Twee tot drie procent van alle basisschoolleerlingen is hoogbegaafd. Vaak wordt van deze slimme kinderen gedacht: 'die komen er wel'. De realiteit blijkt anders: een aanzienlijk aantal krijgt problemen op school, omdat het reguliere onderwijs nog niet altijd antwoord biedt op de specifieke leervragen en interesses van excellente kinderen en deze kinderen niet de aandacht krijgen die ze nodig hebben. Deze groep hoogbegaafde leerlingen valt binnen een iets bredere groep zogenoemde 'excellente of meer-begaafde leerlingen', die lang niet altijd een goede aansluiting in hun eigen groep vinden. Vaak worden ze niet begrepen door hun klasgenoten, omdat ze op een ander niveau denken, praten en leren.

Visie op meerbegaafdheid

Ons eerste uitgangspunt is dat wij op OBS de Overkant spreken over meerbegaafdheid in plaats van specifiek hoogbegaafdheid. Deze begaafdheid is niet altijd vast te stellen of aan te tonen met een IQ. We kijken breder aan de hand van signaleringskenmerken, signalen die ouders en kind afgeven en de onderwijsbehoeften die de leerling heeft.

Los van de didactische behoefte die er is moet er ook specifiek aandacht zijn voor de sociaal-emotionele ontwikkeling. Niet altijd voelen deze leerlingen voldoende aansluiting of worden zij helemaal niet begrepen.

Het vormgeven van onderwijs aan hoog- en meerbegaafden begint bij de erkenning dat deze leerlingen recht hebben onderwijs op maat net als iedere andere leerling, ook als dat betekent dat dit onderwijs afwijkt. We hebben op OBS de Overkant afspraken gemaakt over de aanpak van meerbegaafde leerlingen/hoogbegaafde

leerlingen. Het helpt leerkrachten om adequaat om te gaan met deze leerlingen, zodat zij zich kunnen ontwikkelen, naar eigen behoeften, interesses en mogelijkheden. De begaafdheidsspecialist is aanspreekpunt voor het team op dit gebied. Zij zorgt o.a. voor het op peil houden van het kennisniveau van het team op het gebied van materialen en nieuwe ontwikkelingen, coaching/begeleiden van leerkrachten van een meerbegaafde leerling en begeleiding van de plusgroepen.

Doelstelling

OBS de Overkant heeft de volgende doelstellingen met het bieden van een 'Plusgroep':

- Ontmoeting en samenwerking met gelijkgestemden/ontwikkelingsgelijken
- 'Leren leren' (methodewerk vanuit de klas is vaak afgestemd op de gemiddelde leerling. Ook zit er vaak nog veel herhalingsopdrachten in verwerkt. Een meerbegaafde leerling onderhoudt eerder de opgedane kennis en vaardigheden dan dat er iets nieuws wordt geleerd).
- 'Leren leven' (meerbegaafden hebben het nodig om een goed en realistisch zelfbeeld op te bouwen, dit gaat met gelijkgestemden vaak beter dan in een groep waar zij zich minder goed in kunnen afspiegelen).
- 'Leren denken' (In een groep wordt gemiddeld minder aandacht geschonken aan de hogere vaardigheden als analyseren, onderzoeken en evalueren. Een filosofisch gesprek doet een beroep op creativiteit en beschikt over een hoog abstractieniveau).

Er wordt afwisselend aandacht besteed aan leren leren, onderzoekend leren, samen leren, presenteren, filosoferen en zelfinzicht. De plusklas heeft als doel een peergroep te zijn en het leren naar een hoger plan te tillen: onderzoeken, leren samenwerken, maar ook aandacht voor hogere denkvaardigheden (taxonomie van Bloom en Sternberg).

Criteria

Onze Plusgroep is bedoeld voor meerbegaafde leerlingen van groep 4 t/m 8.

Onze school heeft een toelatingscommissie vastgesteld, bestaande uit: begaafdheidsspecialist, intern begeleider en de directeur. Deze commissie beslist over de toelating van de aangemelde leerling.

Een aangemelde leerling moet in ieder geval voldoen aan meerdere criteria:

*Let op, er zijn ook onderpresteerders. Zie bijlage 1, signaleringslijst voor onderpresteerders.

- De leerling behaalt op meerdere vakgebieden hoge resultaten. Er is in veel gevallen sprake van een didactische voorsprong. Nadruk ligt op begrijpend lezen en rekenen. Rekening houdend met vermoedens dyslexie en/of onderpresteren.
- De leerling kan met verkorte instructie zelfstandig aan de slag.
- De leerling heeft weinig tot geen herhalingsstof nodig.
- De leerling heeft een brede interesse, staat open voor nieuwe dingen.
- De leerling is gewend aan plustaken uitvoeren in de groep.
- De leerling is leergierig, gemotiveerd en nieuwsgierig.
- Vanuit observatiegegevens lijkt het dat de leerling behoefte heeft aan uitdaging buiten de eigen groep (welbevinden).

Praktische afspraken

- Onze Plusgroep bestaat uit projectwerk- Pittige Plustorens. Elk groepje heeft haar eigen begeleider. Deze begeleiders bestaan uit ouders die affiniteit hebben met meerbegaafdheid. Zij zijn hiervoor geselecteerd. Deze ouders worden aangestuurd door de begaafdheidsspecialist en intern begeleider. Ook vindt er 3 x per schooljaar een tussenevaluatie moment plaats.
- Bij aanvang is er een informatiemiddag geweest voor de ouders van de aangemelde leerlingen.
- De Plusgroep krijgt naast de wekelijkse 45 min. met hun begeleider ook 2x 45 minuten de tijd om zelfstandig aan het project te werken. Daarnaast wordt de lesstof compact aangeboden zodat zij nog voldoende tijd over houden voor de verwerking van hun project. Ook wordt er gekeken naar dispensatiemogelijkheden (weglaten, wegvallen van onnodige herhalingsopdrachten waarvan het doel al behaald is door de leerling).
- Elk project wordt afgesloten met een presentatie voor ouders en leerlingen van hun eigen groep.
- Er wordt een notitie in het rapport gemaakt bij deelname aan deze Plusgroep.
- Naast de vaste begeleidingsmomenten is er ook nog een extra aanbod. Dit wordt wel groepsbreed aangeboden, wat meer lijkt op een Plusklas (filosofie, kunstlessen, vreemde taal, uitstapjes, enz.).

Streefdoelen

Schooljaar 2021-2022

- Uitbreiding van Plusgroep naar Plusklas groep 4 t/m 8. Begaafdheidsspecialist vrijgeroosterd om op een vast moment deze groep kinderen te begeleiden. Plusgroep blijft ook nog van kracht (lijkt dit schooljaar nog niet haalbaar)
- Oriënteren signaleringslijst hoogbegaafdheid/ meerbegaafdheid
- Scholing en uitbreiding expertise team
- Samenwerking met VVE, om nog vroeger te signaleren Intern begeleider zoekt naar nog betere samenwerking met VVE (CJG, VVE, dagopvang)
- Uitbreiding kennis en aanbod ook in de onderbouw (binnen de eigen groep)
- Materiaal uitbreiding voor de onderbouw. Bijv. verrijdbare kast opzetten.

Schooljaar 2022-2023

- Invoeren signaleringslijst hoogbegaafdheid/ meerbegaafdheid
- Plusgroep komt te vervallen en een Plusklas kan worden aangeboden schoolbreed voor groep 4 t/m 8. Specialist inzetbaar voor deze groep.
- Uitbreiding van Plusgroep groep 1 t/m 3.
- Twice Exceptional leerlingen leren signaleren. Erkenning en herkenning binnen de eigen groep. Scholing team.
- Vergroten expertise op het gebied van 'onderpresteerders'.

Schooljaar 2023-2024

- Uitbreiding van het protocol, hierin ook de Twice Exceptional leerlingen. Deze worden beschreven en er wordt gekeken naar een passend aanbod.

Signaleringslijst onderpresteren

Bron: Ine Gooijen, Hoensbroek

U kunt deze lijst invullen bij een vermoeden van onderpresteren

Naam leerling

Geboortedatum

Groep

Leerkracht

Invuldatum

- ★ 1. Lage test/toetsresultaten
- ★ 2. Presteert op of onder niveau in lezen, taal of rekenen
- ★ 3. Dagelijks schoolwerk niet of slecht af, inclusief huiswerk
- ★ 4. Superieur in begrijpen en onthouden (eventueel selectief) van begrippen
- ★ 5. Grote kloof in kwaliteit tussen schriftelijk en verbaal werk
- 6. Grote feitelijke kennis
- 7. Grote fantasie, creativiteit, verbeelding, is inventief
- 8. Voortdurend ontevreden met geleverd werk, ook in expressievakken
- 9. Probeert nieuwe activiteiten te vermijden, is perfectionistisch, wil mislukkingen voorkomen
- 10. Toont initiatief in het voortzetten van eigen keuze projecten
- ★ 11. Heeft breed interessegebied en mogelijke speciale deskundigheid op een bepaald gebied
- ★ 12. Toont negatieve zelfwaardering door terugtrekken of agressief gedrag, negatieve zelfprojectie op anderen
- 13. Functioneert niet gemakkelijk en/of constructief in een groep, doet niet graag mee aan groepsactiviteiten
- 14. Geeft blijk van scherpzinnige, sensitieve gevoeligheid en waarneming van problemen ten opzichte van zichzelf, anderen, levensvraagstukken, waaruit blijkt dat hij/zij ver vooruit is
- 15. Heeft onrealistische zelfverwachting, te hoog of te laag
- 16. Geen voldoening over leerstofaanbod, houdt niet van instampen, geheugenwerk
- 17. Is gemakkelijk afleidbaar, kan zich moeilijk concentreren op een taak
- 18. Onverschillige of negatieve houding tegenover school
- 19. Biedt weerstand tegen pogingen van de leerkracht om hem/haar te motiveren

20. Heeft moeilijkheden in vriendschapsrelaties, in het sluiten van vriendschappen
21. Lijkt lui, zich te vervelen, is met andere dingen bezig, maar weet bij navraag toch waar de les over gaat

Scoreverloop

(bij 10 aangekruiste vakjes, inclusief de ☹ vakjes is er zeer waarschijnlijk sprake van

onderpresteren) Aantal aangekruiste items:

Aantal aangekruiste items met een ☹:

Sprake van onderpresteren: ja/nee* *)Invullen wat van toepassing is